

3. Корнейчук Н.П. Слайны в теории приближения / Н.П. Корнейчук. – М.: Наука, 1984. – 352 с.
4. Попов Б.О. Наближення функцій для технічних додатків / Б.О. Попов, Г.С. Теслер. – К.: Наук. думка, 1980. – 350 с.
5. Чельшкова М.Б. Разработка педагогических тестов на основе современных математических моделей: учебное пособие / М.Б. Чельшкова. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 1995. – 32 с.
6. Шелевицький І.В. Слайни в цифровій обробці даних і сигналів / І.В. Шелевицький, М.О. Шутко, В.М. Шутко та ін. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2007. – 234 с.
7. Birnbaum A. Some Latent Trait Models and Their Use in Statistical Theories of Mental Test Score / A. Birnbaum. – Reading Mass: Addison-Wesley, 1968. – P. 45–51.
8. Rasch G. Probabilistic Models for Some Intelligence and Attainment Tests. With a Foreword and Afteward by BD Wright / G.Rasch. – The Univ. of Chicago Press: Chicago & London, 1980. – 199 p.

Анонсації

Ігор ШЕЛЕВИЦЬКИЙ, Роман ДУБАН
Слайн-моделі в тестових вимірюваннях знань

У статті обґрунтовується доцільність застосування сплайн-моделей у тестових вимірюваннях знань, що підвищує рівень вірогідності тестування.

Ключові слова: тестовий контроль, слайни, рівень знань, тестовий інструмент.

Ігорь ШЕЛЕВИЦКИЙ, Роман ДУБАН
Слайн-моделі в тестовых измерениях знаний

В статье обосновывается целесообразность использования сплайн-моделей в тестовых измерениях знаний, что способствует повышению уровня вероятности тестирования.

Ключевые слова: тестовый контроль, слайны, уровень знаний, тестовый инструмент.

Igor SHELEVITSKY, Roman DUBAN
Spline-models in the test measurements of knowledge

The article substantiates the expediency spline-models using which increases the level of testing probability in the test measurements of knowledge.

Keywords: test control, splines, knowledge level, test instrument.

Емоційна домінанта підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності

Лідія КОНДРАШОВА,

доктор педагогічних наук, професор

Демократизація освітньої системи пов'язана з подальшим удосконаленням якості підготовки педагогічних кадрів. Упровадження демократичних принципів в освітній процес зумовлено передусім чітким розумінням сучасними педагогами основних напрямів демократизації і гуманізації педагогічної практики. До них належать:

– надання освітньому процесу особистісної спрямованості, створення умов для особистісного

зростання, становлення суб'єктності кожного учня (студента);

– створення індивідуальної освітньої траєкторії, інтеграція стандартних планів і програм з індивідуальними програмами розвитку особистості;

– переведення учнів (студентів) з позиції об'єктів освітніх прагнень педагогів у позицію суб'єктів власної освіти;

– формування відповідальності учасників освітнього процесу за його результати й власні навчальні досягнення;

– активізація участі учнів у плануванні, організації навчального процесу, структуризації його змісту, виборі форм, методів, засобів, ступеня відповідальності за його результати;

– гармонізація інтелектуального й емоційного чинників освітнього процесу, що є основою його гуманізації і демократизації, зниження психологічної

травматичності педагогічних ситуацій і підвищення ефективності виховної дії на особистість;

– створення атмосфери свободи вибору відповідно до можливостей і здібностей особистості та ситуації успіху для кожного учасника освітнього процесу.

На жаль, під час самостійної педагогічної роботи не всі педагоги чітко уявляють шляхи і засоби реалізації цих напрямів, що негативно впливає на процес демократизації освіти. Викладачі не завжди цікавляться настроєм, бажаннями, потребами, емоційним станом своїх вихованців. Нерідко немає умов для прояву ініціативи, творчості, радості і позитивних емоцій від самостійного пошуку під час вирішення пізнавальних завдань і власних дій. Як наслідок – негативні емоції, втрата інтересу до процесу отримання знань, зниження якості освіти і небажання вчитися взагалі.

В умовах демократизації сучасної освіти одним із важливих завдань педагогічної праці є моделювання освітнього процесу так, щоб стимулювати інтелектуальні й емоційні сили його учасників, гармонізуючи їх, забезпечувати розвиток особистості відповідно до індивідуальних освітніх стратегій. Випускники педагогічних університетів не завжди повністю готові до вирішення цього завдання під час самостійної професійної діяльності. Причину такого стану треба шукати в недооцінюванні емоційної домінанти і переоцінюванні інтелектуальної діяльності в процесі підготовки майбутніх педагогів в умовах вищої школи. Саме недооцінюванням емоційної складової освітнього процесу можна пояснити і прорахунки шкільної практики. Опитування учнів старших класів показало, що емоційність діти назвали серед неістотних характеристик професійної досконалості сучасного вчителя. До необхідних якостей педагога учні зарахували: вміння знайти індивідуальний підхід, здатність до співпраці, грамотне літературне мовлення, комунікабельність, повагу до особистості учня. Професіоналізм учителя учні віднесли за значущістю на п'яте місце. З аспектів особистого впливу (вміння створити на уроці сприятливий психологічний клімат, творча активність, почуття гумору, здатність бути особистістю, організаторські здібності, зовнішній вигляд і емоційність) на останньому місці – емоційність учителя. Це свідчить про те, що учні закриті для педагогічного впливу, що в освітньому процесі переважають негативні емоції. Е.Харгрівд вважав, що навчання пов'язане з напруженням емоцій, збудженням, пристрастю, творчістю і радістю. В освітньому процесі роль емоційної домінанти не можна недооцінювати, бо вона нерідко зумовлює його успішність і результативність.

Сучасний педагог без високого рівня психологічної грамотності, інтелектуальної й емоційної культури не може розраховувати на успіх у власній професійній діяльності. Гармонізація інтелектуального й емоційного чинників у підготовці майбутніх педагогів – не надумана проблема. Вона впливає

з природи пізнавального процесу. У філософській і педагогічній літературі систематично виникають дискусії щодо передавання, трансляції знань, якості освітнього процесу і проблем підготовки педагогів.

Існують різні підходи до вирішення цих питань. М.Мамардашвілі й О.П'ятигорський вважають, що знання не можна транслювати, передати комусь. Вони пов'язані зі структурою свідомості, в основі якої – символічна причетність, що виникає при певному «стані свідомості». Вхідження в такий стан – диво, подія [1, с. 150]. Він виникає тільки без примусу, добровільно, спонтанно і мимоволі, тому й не транслюється. Цього неможливо навчити. На думку вчених, знання – це символи свідомості, що є знаковою системою. Знаку (знанням) передують символи, який виникає в свідомості. Ітися може лише про повідомлення символу, але не про трансляцію знань. «Символ – це знак, що має здатність індукувати стан свідомості, через яку психіка індивіда вводиться в певні змісти (структури) свідомості» [там само, с. 151]. Тому розвитку знань передують певний стан свідомості і певний досвід перебування в ньому. Процес породження знань пов'язаний із зануренням студента (учня) в «символічне місце існування» [там само, с. 199]. Свідомість людини – символічна система, яка ґрунтується на розумінні, причому передається тільки незавершена думка і незавершене знання. Незавершеність знань припускає розуміння суті символу, в основі якого – власний досвід свідомості, подієвий і незавершений. Емоційна домінанта активізує свідомість. Завдяки їй людині відкривається «бачення життя всередині знань, бачення «сутності» всередині знакової системи» [там само, с. 197]. Завершені знання не можуть активізувати свідомість. Тільки символ здатний викликати співучасть через активізацію певного стану свідомості.

Деякий інший підхід до набуття знань у О.Генісаретського, який вважає, що знання транслюються. На його думку, трансляція здійснюється через традиції, проте це не механічний, мимовільний процес. Він цілеспрямований, педагогічно організований і передбачає формування в учня (студента) певної позиції, в якій відбувається самоперебудова через уподібнення учня вчителю, студента – викладачеві. Спосіб передавання знань – відтворення через навчання.

З таким трактуванням процесу отримання знань погоджується М.Алексєєв, який упевнений, що теоретичні знання – це руйнування традиції, знецінення раніше усталених канонів, правил за допомогою мислення. Саме в процесі перетворення, руйнування сталих зразків виникають нові теоретичні знання.

В.Давидов вважає, що учень, оволодіваючи знаннями, відтворює в собі не особистісний зразок учителя, не форму його свідомості, а спосіб мисленнєвої діяльності. Тому цей процес має не тільки розумовий, а й освітній характер. Г.Щедровицький стверджує, що транслюються не

знання, а зразки діяльності й мислення. На його думку, знання можуть транслюватися, але як зразок і засіб діяльності, як еталон діяльності. На відміну від позицій М.Мамардашвілі й О.П'ятигорського, Г.Щедровицький вважає, що знання не пов'язані зі свідомістю окремого індивіда. Вони є нейтральною формою щодо індивідуальної свідомості й особистісної організації. Саме у знаннях, їхній знакової структурі діяльність і мислення опредмечуються. Знання транслюються як зразок діяльності і як засоби, що дають змогу засвоїти цей зразок, тому вони мають освітній характер, а їх трансляція здійснюється у формі комунікації.

Але всі вищевикладені думки об'єднує загальна позиція авторів про те, що трансляція знань не є ні перенесенням, ні передаванням, ні розвитком. Вона є особливим видом відтворення, яке обов'язково має освітній характер. Трансляція знань передбачає введення теоретичної позиції учня в реальну, актуально наявну комунікативну ситуацію. Знання неможливі без теоретичного мислення, бо тільки той, хто вміє мислити, здатний зайняти теоретичну позицію. Для всіх авторів характерні співвіднесення трансляції знань з інтелектуальним аспектом цього процесу і недооцінювання його емоційної домінантності. Викликати теоретичну причетність без певного емоційного настрою неможливо. Під час трансляції знань необхідно акцентувати увагу не тільки на розумових, а й емоційних аспектах цього процесу. Символ при певному емоційному стані перетворюється на знакові структури, тобто знання. Саме емоційний аспект найчастіше не беруть до уваги педагоги, а це – важливий чинник перетворення символу на знання. Трансляція знань передбачає створення умов для гармонізації інтелектуальної й емоційної складових освітнього процесу.

Теоретичні основи освітнього процесу більшість учених пов'язує з інтелектуальною сферою особистості. Якість знань залежить від характеру інтелектуальної діяльності і мислення. Емоційний аспект не завжди привертає увагу теоретиків і педагогів-практиків. Тож проблема гармонізації інтелектуального й емоційного в структурі освітнього процесу і підготовки майбутніх педагогів до використання емоційної домінантності в єдності з інтелектуальною досі не отримала належного висвітлення в науково-педагогічній літературі й педагогічній практиці.

Тому мета цієї статті полягає в тому, щоб показати роль емоційної домінантності в професійній підготовці майбутніх педагогів, обґрунтувати необхідність її гармонізації з інтелектуальною складовою навчання.

Модернізація підготовки педагогічних кадрів передбачає передусім посилення емоційної складової в її змісті і технологіях організації освітнього процесу. Під час підготовки у ВНЗ студенти повинні оволодіти новою моделлю, що будується на принципах гармонізації інтелектуальної й емоційної домінантності, педагогічної взаємодії, співпраці й співтворчості в системі взаємовідносин. Ця модель має

забезпечувати умови, за яких учень перестає бути тільки об'єктом педагогічного впливу і перетворюється на суб'єкта освіти.

У центрі цієї моделі – «становлення» суб'єктності особистості. Ще К.Д. Ушинський вважав, що тільки особистість може сформувати особистість. Тому становлення суб'єктності майбутніх педагогів повинно стати важливою складовою змісту їхньої підготовки до професійної діяльності.

Навчальний процес у вищій школі характеризується позицією його учасників. Не можна говорити про демократизацію, якщо студенти відчувають тільки педагогічний вплив, а їхні зворотні реакції не враховуються, а інколи ігноруються викладачем. Становлення суб'єктності майбутніх педагогів можливе за умови переходу з позиції педагогічного впливу на позицію суб'єкта освіти.

В основі суб'єктної позиції особистості – відповідальність за результати власної освіти. Важливо навчити майбутнього вчителя проектувати особисті цілі, вибудовувати стратегію і тактику своєї професійної поведінки в освітньому процесі. Особисті цілі визначають і власну лінію професійної поведінки, стимулюють здатність брати на себе відповідальність за своє професійне становлення. За допомогою методики і технологій освітнього процесу важливо забезпечити такі умови, які стимулювали б «створення» кожним студентом власної професійної суб'єктності. Під час підготовки до майбутньої педагогічної діяльності студенти повинні оволодіти методикою розвитку не тільки власної суб'єктності, а й суб'єктності учня. Основними компонентами цієї методики є:

- надання свободи вибору способів вирішення пізнавальних завдань;
- виконання комунікативно-ігрових проектів;
- розвиток рефлексивних здібностей особистості;
- набуття навичок управління власними емоціями й емоційним станом учасників освітнього процесу;
- демократизація і діалогізація стосунків у системі «вчитель – учень», «викладач – студент»;
- активізація зусиль учасників під час планування, організації й реалізації освітнього процесу;
- створення індивідуальної стратегії й тактики для реалізації освітнього процесу;
- створення умов для становлення суб'єктності кожного учасника освітнього процесу.

Названі компоненти головним результатом прогнозують становлення суб'єктності майбутнього вчителя й оволодіння ним методикою вдосконалення суб'єктності учня. Суб'єкт освіти не тільки привласнює обсяг програмового матеріалу, що вивчається, а й співвідносить його зі змістом власного досвіду, емоційним станом; сам регулює власну інтелектуально-пізнавальну діяльність на основі рефлексії її процесу і досягнутих результатів; має можливість керувати цим процесом і емоційним станом його учасників, регулювати і корегувати його, якщо це необхідно.

Гармонізація емоцій та інтелекту поглиблює цілеспрямованість і усвідомленість навчання, стійкість пізнавального інтересу особистості. Отримані знання перетворюються на цінності, набувають особистісного сенсу, переходять у систему ставлення майбутнього вчителя до обраної професії, до навколишньої дійсності, до самого себе. Важливо, щоб студент мав можливість усвідомлювати значущість матеріалу, що вивчався, в своєму професійному зростанні, накопиченні педагогічного досвіду й формуванні емоційної культури. Становлення суб'єктності майбутнього педагога визначається тим, як студент може просуватися в процесі навчання до усвідомлення свого професіоналізму, професійних і особистісних цілей, оволодіває вмінням вибудовувати освітню діяльність відповідно до індивідуальної програми, індивідуальної траєкторії особистісного розвитку.

Суб'єктність особистості формується не тільки в діяльності, а й у спілкуванні. Майбутньому вчителю необхідно оволодіти його культурою, методикою моделювання комунікативних ситуацій в освітньому процесі, комунікативними технологіями. Суб'єктність особистості виявляється не так під час обміну фразами або засвоєною інформацією, як у комунікативному процесі, коли є можливість виявити ініціативу, емоції, висловити власні думки, довести їх об'єктивність. Майбутній педагог повинен володіти технологією моделювання комунікативних ситуацій, спрямованих на стимулювання пізнавального інтересу, обміну думками, самостійності у судженнях, ведення діалогу, дискусії.

У процесі підготовки до професійної діяльності майбутній педагог повинен усвідомити взаємозалежність інтересу, емоцій та інтелектуальної діяльності. Інтерес і позитивні емоції є стимулами активності у виборі дії під час вирішення пізнавальних завдань. Відчуття свободи у виборі гармонізує інтелектуальні зусилля й емоційне ставлення під час розв'язання освітніх проблем. Емоційний фон навчальних занять й інтелектуальна активність особистості здебільшого визначаються тим, як майбутній педагог володіє вмінням забезпечити умови для свободи вибору і свободи дії, можливості ставити запитання, самостійно відповідати на них, обирати завдання і способи їх виконання відповідно до своїх умінь і здібностей. Студентам важливо навчитися проектувати і створювати в освітньому процесі такі ситуації, в яких його учасники були б господарями своїх дій.

Позиція активного діяча дає змогу розвинути активність студентів і самостійність, забезпечити успіх у навчальній роботі і стійкий пізнавальний інтерес. З позиції активного діяча кожен учасник освітнього процесу може усвідомити власні можливості і схильності, успіхи і прораховки, виробити індивідуальну освітню стратегію. Тільки за таких умов він працює з радістю, відчуває позитивні емоції, що зменшує інтелектуальні перевантаження і підвищує якість знань, рівень навчальних досягнень.

Проблема полягає в структуризації процесу освіти, щоб студенти могли самостійно спрямовувати і контролювати власні дії, відстежувати індивідуальні особливості, бачити успіхи й недоліки в своїй роботі. Інтелектуальна насиченість навчальної діяльності повинна поєднуватися з позитивним емоційним настроєм студентів. Якщо під час навчальних занять панує взаєморозуміння і взаємоповага, чуйність і відвертість, то виникає інтерес, захопленість процесом пізнання, зменшуються інтелектуальні перевантаження.

Ефективність підготовки студентів до професійної діяльності здебільшого залежить від характеру стосунків між учасниками освітнього процесу. Тому важливу роль відіграють готовність студента до комунікативної діяльності, його вміння управляти комунікацією, проектувати комунікативні завдання і структурувати стосунки під час спілкування. Оволодіння методикою управління відносинами й емоційним настроєм учасників освітнього процесу – важлива складова професійної підготовки майбутніх педагогів. Уміння створювати в навчальній роботі позитивний емоційний клімат, коли її учасники радіють своїм успіхам, не витрачають психічну енергію на зайві переживання, негативні емоції, спрямовують її на активне вирішення інтелектуальних завдань, є важливим показником професіоналізму сучасного вчителя.

Комунікативні стосунки зміцнюються завдяки вільній ініціативі студентів у пізнавальній діяльності. Вільна ініціатива розвиває потребу в інтелектуальній діяльності, забезпечує позитивний емоційний настрій і стійкість пізнавального інтересу студентів. Під час занять вони повинні навчитися використовувати всі засоби і прийоми для активізації ініціативи, самостійної діяльності, стимулювання педагогічної взаємодії, співпраці й співтворчості. Взаємодія, що виникає в навчальному процесі, завжди продуктивна: толерантні стосунки, емоційна насиченість, нові ідеї під час зіткнення різних думок і позицій забезпечують інтелектуальну активність і високу продуктивність пізнавальної діяльності.

Гармонізація інтелектуальної й емоційної домінант у змісті підготовки студентів до майбутньої професії виконує функцію оздоровлення освіти. На думку Л.Мітіної, стан професійного здоров'я педагогів сьогодні далеко не найкращий. Більшість із них охоплена моральною апатією, етичною депресією. У стані підвищеної тривожності, психологічної незахищеності педагогові важливо усвідомлювати роль емоційної домінанти як цінності своєї захисної поведінки. Він повинен уміти створювати умови для гармонізації інтелекту й емоцій як засобу гуманізації відносин у педагогічному середовищі, дбайливого ставлення до власного внутрішнього світу.

Педагогови потребують безоцінного схвалення й емпатичного переживання емоційного стану. Тому доречно ввести до змісту підготовки майбутніх

педагогів арт-терапевтичні технології, які передбачають гармонізацію інтелекту й емоцій, «чуйне ставлення людини до людини», методи коректного використання знань, досвіду і створення умов для стимулювання самосвідомості.

У роботі зі студентами корисні тренінги, які передбачають діяльність на рівні мотиваційно-особистісних структур і не обмежуються репродуктивним виконанням вправ, простим тренуванням. Під час тренінгу важливо враховувати вплив форм роботи не тільки для вироблення професійних умінь, а й на емоційний стан кожного студента, брати до уваги різноспрямовану зворотну реакцію, тривожні сигнали про своєчасну педагогічну підтримку і психологічний захист. Будь-який тренінг повинен передбачати гармонізацію інтелекту й емоцій, оскільки торкається особистісної структури, глибинних шарів психіки, потребує високого рівня професійної компетентності його керівника.

Позитивні результати підготовки студентів до професійної діяльності можливі, якщо на заняттях зміст, методи (діалог, дискусія, дебати, вправи), різні способи вирішення пізнавальних завдань стають особистісно значущими, емоційно забарвленими й інтелектуально доступними. Гармонізація інтелектуальної й емоційної домінанти стає умовою ефективності професійної підготовки студентів, якщо її зміст спрямовано на формування стресостійкості і толерантності до змін, індивідуально орієнтований на підтримку, схвалення і повагу до людини. У такому разі знання стають особистісно значущими, набувають статусу цінності й особистісного змісту, а технології стимулюють накопичення професійного досвіду. Саме єдність інтелекту й емоцій в освітньому процесі дає змогу вивільнити жорстку, ззовні задану і непродуктивну структуру, не виходячи за межі можливостей студента.

Модель підготовки майбутніх педагогів повинна відповідати структурі особистості сучасного вчителя, якісно змінюватися змістовно, а також технологічно забезпечувати взаємодію інтелектуальної та емоційної домінант, завдяки чому відбувається заміна наочного на особистісно орієнтоване навчання. Ця модель є багатокомпонентною структурою, яка поєднує: *емоційно-ціннісний* компонент – сприяє позитивному ставленню до матеріалу, що вивчається; *критичний* – створює основу осмислення предмета, що вивчається, його відповідності особистісним цінностям; *рефлексивний* – передбачає під час навчання виявлення власних думок, сумнівів, доказів; *креативний* – дає змогу створити для студента ситуацію пізнавального пошуку; *регулюючий* – зумовлює добір матеріалу, який стимулює професійний саморозвиток майбутнього вчителя.

Емоційно-ціннісна спрямованість є основою виникнення зіткнень освітніх цінностей з емоційним досвідом. Тому під час вивчення наукового матеріалу важливо стимулювати у студентів потребу в подоланні суперечностей, що виникають. Інформація,

яку вивчають, повинна бути засобом пробудження душі студента. Ціннісною основою освітнього процесу є орієнтування на духовність особистості, її емоційний досвід і потреба в творчому розв'язанні інтелектуальних проблем.

Навчальний матеріал, що засвоюється, має формувати самосвідомість студента, перетворюючи знання на цінності й особистісні сенси. Для студента осмислення цінності є душевним переживанням, яке визначається його духовними потребами. Система цінностей забезпечує гармонізацію знань і емоційно-етичних якостей особистості майбутнього вчителя.

Зміст педагогічної інформації необхідно структурувати в модульно-блоковій формі. Принцип модульності покликаний усунути розірваність між інтелектуальним і емоційним досвідом майбутніх педагогів, багатопредметність і мозаїчність дисциплін, що вивчаються. Кожний модуль складається з навчальних елементів (блоків), що мають цільове призначення й об'єднують у своїй структурі інформаційно-змістовий, практико-перетворювальний, емоційно-ціннісний, рефлексивний блоки та блок вільного спілкування. Блокова структуризація навчального матеріалу забезпечує умови, які дають змогу студентам перейти від виконавського типу діяльності до управлінського, що ґрунтується на рефлексії, креативності, інтелекті й емоціях. Перевага блокової структуризації в тому, що вона має особистісно-діяльнісну основу, представлення навчального матеріалу дає можливість не тільки реалізувати навчальну програму, а й створює умови для набуття студентами емоційно-творчого досвіду діяльності, реалізації індивідуальної освітньої програми. У навчальній програмі задана «жорстка логіка вивчення матеріалу, що прийнята в науковому пізнанні, відображає соціокультурні зразки змісту знань, уміння їх застосовувати, навички роботи з навчальним матеріалом тощо» [2, с. 46]. Навчальна програма в своєму змісті відтворює систему знань і вмінь, призначених для засвоєння. Зміст блоку вміщує не тільки програмові знання, а й індивідуальну програму розвитку особистості, яка гнучко пристосована до інтелектуальних і емоційних особливостей студента, забезпечує гармонізацію інтелекту й емоцій у навчальному процесі. Передбачається індивідуальна вибірковість особистості до змісту і форми навчального матеріалу, особливий характер пізнавальної мотивації й емоційної настроєності студентів.

В основі навчального блоку матеріал репрезентується в різних формах, щоб студент міг обрати ті способи роботи, з якими він зможе результативно вирішити навчальні завдання. Зміст навчального блоку реалізується через технології, які спрямовані на розвиток професійності майбутнього вчителя, його інтелекту й емоцій і забезпечують гармонізацію когнітивних, емоційних, мотиваційно-потребнісних характеристик.

Основою розвитку креативності й набуття емоційного досвіду є проектна діяльність. Такий підхід до організації навчальних занять з педагогічних дисциплін передбачає різні форми їх проведення: «круглий стіл», ділова гра, тренінг-семинар, практиcum вирішення педагогічних завдань, моделювання професійних ситуацій. Підсумком є конференція або захист педагогічних проектів. Кожен студент має можливість захистити свій проект, обґрунтувати його практичну значущість. Обговорення і дискусії після виступу забезпечують позитивно-емоційну налаштованість студентів на вирішення пізнавальних завдань.

Отже, якість сучасної педагогічної підготовки майбутніх учителів здебільшого залежить від забезпечення гармонізації інтелектуального й емоційного чинників в навчальному процесі, фундаментальності і практичної спрямованості педагогічних знань, їхнього зв'язку з іншими науковими галузями, що вивчають людину й умови її професійного становлення. Модульно-блокова структуризація навчального матеріалу дає можливість використовувати дидактичні технології, засновані на особистісно-діяльній, процесуально-змістовій і задачній підходах до організації навчального процесу, що позитивно впливає на професійне становлення майбутніх педагогів. Кожен студент повинен засвоювати знання цілеспрямовано, самостійно, усвідомлювати власні можливості і схильності, управляти своїм емоційним станом і настроєм інших, чітко бачити професійні орієнтири. Освітній процес має забезпечувати цілісний розвиток особистості майбутніх педагогів, професійне зростання, закріплення емоційно-етичної налаштованості, необхідної для активного долучення до професійної діяльності й креативного розв'язання педагогічних проблем. Ще Д. Менделєєв говорив про потребу становлення вчителя з динамічним розумом, який орієнтується не так на методики викладання, як на любов до науки, і вміє цю любов передати своїм учням. Інтелект і емоції – дві складові успіху педагогічної діяльності, а їх гармонізація – основа високого рівня професіоналізму сучасного педагога.

Література

1. Мамардашвили М.К. Символ и сознание. Методические рассуждения о сознании, символическом языке / М.К. Мамардашвили, А.М. Пятигорский // Школа «Языки русской культуры». – М., 1999. – 224 с.

2. Якиманская И.С. Технология личностно ориентированного образования / Ираида Сергеевна Якиманская. – М.: Сентябрь, 2000. – 176 с.

Анотації

Лідія КОНДРАШОВА

Емоційна домінанта підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності

У статті розкривається роль емоційної домінанти в професійній підготовці майбутніх педагогів, обґрунтовується необхідність її гармонізації з інтелектуальною складовою навчання.

Ключові слова: емоційна домінанта, інтелектуальний чинник, гармонізація, якості педагога, принцип модульності.

Лидия КОНДРАШОВА

Эмоциональная доминанта подготовки будущих педагогов к профессиональной деятельности

В статье раскрывается роль эмоциональной доминанты в профессиональной подготовке будущих педагогов, обосновывается необходимость ее гармонизации с интеллектуальной составляющей обучения.

Ключевые слова: эмоциональная доминанта, интеллектуальный фактор, гармонизация, качества педагога, принцип модульности.

Lidiya KONDRASHOVA

Emotional dominant future teachers' professional activity training

The article reveals the role of emotional dominant in future teachers' professional training, it substantiates the necessity of its harmonization with intellectual constituent of learning.

Keywords: emotional dominant, intellectual factor, harmonization, teacher's qualities, modularity principle.

Учасники студентської конференції